

GRAĐA

GRAČANIČKI GLASNIK
časopis za kulturnu historijuBroj 58
Godina XXIX
Novembar, 2024.
[str. 197-209]

© Monos 2024

Biblioteka i ja: nekoliko memoarskih bilješki povodom 100-te godišnjice postojanja i rada Narodne biblioteke u Gračanici

Prof. dr. Omer Hamzić

Povodom 100-te godišnjice postojanja i rada Narodne biblioteke, autor u ovim memoarskim bilješkama opisuje svoju višedecenijsku vezanost za tu ustanovu (više od 60 godina), i to od svog prvog učlanjenja u tu biblioteku u petom razredu osnovne škole (1961), pa do svog prvog zaposlenja u Narodnom univerzitetu, a nešto kasnije i izbora za direktora te ustanove, u čijem sastavu je bila (i ostala do danas) Narodna biblioteka (1978 – 1982). Ispisujući svoja sjećanja, autor je iz svog ugla bacio malo više svjetla na rad i razvoj Biblioteke sedamdesetih i osamdesetih godina prošlog vijeka. Između ostalog, iznio je više detalja o tome kako je kao direktor rješavao neke važne probleme Biblioteke kao što je bilo obezbjeđenje sredstava za obnovu knjižnog fonda (na takozvanoj samoupravnoj osnovi), izdvajanje sredstava po završnom računu ustanove za nabavku bibliobusa radi približavanja knjige čitaocima na selu, spašavanje knjiga iz vlažnog depoa u novom Domu kulture itd. Usput ispisuje i opširnije digresije iz svog đlačkog i studentskog života: šta je čitao, šta je pripremao za maturalni rad itd. Osvrnuo se i na "zlatnu" generaciju Mustafe Kamarića i podsjetio na značaj osnivanja Gimnazije i Narodnog univerziteta (1959.) za lokalnu zajednicu.

Ključne riječi: Narodna biblioteka "Dr. Mustafa Kamarić", Narodni univerzitet, Gračanica, čitaoca

DVIJE-TRI NAPOMENE ISPRED

Povodom stote godišnjice postojanja i rada Narodne biblioteke u Gračanici, odlučio sam da ovaj broj "Gračaničkog glasnika" u cjelini posvetim gračaničkoj Biblioteci i tom njenom velikom jubileju. To je i najmanje što sam tim povodom mogao učiniti kao urednik ovog časopisa. Jer, mene je biblioteka zadužila puno više. Kao što je zadužila i mnoge druge u ovom gradu..

Ove crtice ispisujem kao neposredni sudionik uzrastanja Biblioteke i kao aktivan učesnik u kulturnom životu Gračanice. Kad se ispisuju ovakva sjećanja, uvijek se može skliznuti u subjektivizam i samohvalisanje koje u pravilu kvari svaku priču. Zato sam ovu svoju nastojao "osloboditi" svakog prigodničarstva i patetike. Ovdje je u prvom planu Biblioteka, pa tek onada sve ostalo iz mog sjećanja—u skladu sa naslovom: "Biblioteka i ja".

Prvi put otvorio sam vrata gračaničke Biblioteke sada već daleke 1961. godine kao učenik petog razreda osnovne škole "Mitar Trufunović Učo" (sada Druga osnovna škola). Biblioteka se nalazila u jednoj polumračnoj, poprilično neurednoj prostoriji Doma kulture (Medrese). Tada sam prvi puta vidio toliko knjiga na jednom mjestu. U četvororazrednoj osnovnoj školi koju sam pohađao u Malešićima, mogli smo vidjeti samo jedan stari iskrzani ormarić sa dvadesetak knjiga, uglavnom udžbenika u takozvanoj učiteljskoj sobi kad bismo skupili malo hrabrosti da u nju zavirimo. Od tih dačkih pa, evo, do penzionerskih dana

redovan sam posjetilac i član gračaničke Biblioteke, čije fondove koristim ili kao istraživač ili kao običan čitalac—već punih 60 godina.

Veliki je ovo jubilej za grad u kojem je i sa kojim je biblioteka rasla i razvijala se kao njegova temeljna kulturna institucija. Kroz toliki niz godina mijenjale su se i okolnosti u kojima je Biblioteka radila i razvijala se, mijenjali su se organizacioni oblici i ljudi, prolazile su generacije kroz ili pored Biblioteke, ostajale su knjige na policama ili u zapamćenju čitalaca, opstajala je biblioteka kao konstanta kulturnog razvoja Gračanice. To je kulturna ustanova sa najdužim kontinuitetom i tradicijom u ovom gradu... Malo ih je u Bosni i Hercegovini sa tako sjajnom biografijom. Za Gračanicu je Biblioteka bila i jeste impozantna kulturna vertikala oko koje se, kako god okreneš, svijao i odvijao kulturni život grada tokom minulog stoljeća.

U zadnjih nekoliko decenija detaljno sam istraživao i do sada objavio 15 knjiga (samostalno ili u koautorstvu) kao i stotine naučnih i publicističkih radova iz novije prošlosti Gračanice, uključujući i društveni ambijent u kojem je došlo do osnivanja gračaničke biblioteke, sada već daleke 1924. godine. Njena pojava i tako dug "vijek trajanja", nije historijska slučajnost. I ranije su u ovoj čaršiji postojale čitaonice i biblioteke, pozajmljivale se i čitale knjige, najčešće uz džamije i u dvije medrese.. Spomenut ću samo onu Hadži Halil-efendijinu iz 18. stoljeća. Rukopisi iz te biblioteke danas se čuvaju među vrijednim raritetima Gazi Husrev-begove

biblioteke u Sarajevu. Pisali smo i o toj biblioteci, kao i o drugim čitaonicama i kulturno-prosvjetnim društvima u Gračanici, posebno o kulturnom životu između dva svjetska rata itd. Mnogo je takvih tekstova već objavljeno u ovom časopisu, mnogo lijepih detalja i priča... Neka i ova moja, kako je već nazvah, "autobiografska" bude jedna od njih. Uostalom, čitav ovaj broj našeg časopisa je u znaku biblioteke.

ZLATNA GENERACIJA MUSTAFE KAMARIĆA

Započinjem ovo izlaganje kratkim podsjećanjem na grupu mladića koji su prije 100 godina, puni entuzijazma i mlada-laćkog zanosa pokušavali unijeti malo više svježine u svakodnevni život svoje čaršije, pokrenuti nešto novo i korisno, nešto od onoga što su vidjeli i naučili tokom svoga školovanja po nekim većim gradovima. Sa novim pomalo romantičarskim idejama, donosili su knjige i novine, te ih poklanjali onim malim i skromno opremljenim gradskim čitaonicama, u kojima su organizovali svoje *ad hoc* klubove i kružoke, držali predavanja i analfabetske tečajeve, pravili izlete, priređivali zajedničke zabave i prve fudbalske utakmice u ovoj čaršiji... Tako je nekako nastao i Muslimanski đački klub (1924), u kojem je Mustafa Kamarić sa svojim drugovima organizovao prikupljanje knjiga iz ranijih zapuštenih biblioteka i čitaonica po Gračanici i počinjao stvarati biblioteku na nekim novim modernijim osnovama. Dvije-tri godine kasnije, taj će klub i prostorno i organizaciono po-

stati "pretijesan" za ostvarenje njihovih zamisli, pa su ga morali preregistrovati u Kulturno-prosvjetno društvo "Narodna biblioteka" (1928.). Potom su za rad Društva od Vakufa iznajmili i odgovarajuće prostorije u samom centru čaršije (zgrada starog kina kod Sahat kule), dobili su finansijsku podršku od uglednih gračaničkih trgovaca i zanatlija, što bi se danas reklo, "od lokalnih poduzetnika" na koje bi se, u tom pogledu, mogli malo ugledati i ovi naši današnji...

Kako je i šta je dalje bilo—to je već opisana historija i jedna od pozitivnih priča ovoga grada koju donosimo u više naučnih radova, izvornih dokumenata i starih fotografija u ovom broju našeg časopisa: o osnivačima Biblioteke Mustafi Kamariću i njegovom rođaku iz Kozluka Hajrudinu Bujukaliću, o brojnim članovima i domaćinima biblioteke, o pomagačima koji su svi redom podržavali neka nova kulturna dostiguća, radili volonterski i za dobrobit svih, neopterećeni previše zastarjelim predrasudama i politikom. Oni su donosili knjige iz većih centara, a sa knjigama su dolazili i neki pametni ljudi, koji su držali predavanja, prenosili nove ideje, poučavali... Kad je došla električna struja u grad, 1931. godine, u prostorijama Biblioteke proradio je i prvi radio, a nešto kasnije i bioskop.

Osim biblioteke i čitaonice, pod okriljem Društva radile su četiri sekcije (muzička, folklorna, dramska i gradski hor), održavala su se predavanja, analfabetski tečajevi, posebno za mlade žene i djevojke, igrale se fudbalske utakmice. Po karakteru svog djelovanja i principima

na kojima je zasnovano, Društvo je, kako vidim iz današnje perspektive, imalo tipična obilježja narodnog univerziteta i bilo je preteča (u neku ruku i ishodište) onog našeg poslijeratnog Narodnog univerziteta koji je jedno vrijeme bio među najboljim u Bosni i Hercegovini. U njegovom okrilju je i naša biblioteka sedamdesetih godina prošlog stoljeća doživjela svoje zvjezdane trenutke. Na njegovim temeljima i tradiciji počiva i današnji Bosanski kulturni centar u čijem sastavu je i dalje naša Biblioteka.

To je ta kulturna vertikala koju spominjem na početku ovog teksta. Ovo u nastavku samo su neke njene naznake...

SRESKA, PA OPŠTINSKA NARODNA BIBLIOTEKA

Da nastavimo priču nekim hronološki: odmah po završetka Drugog svjetskog rata, vjerovatno u drugoj polovini 1945. godine, nove vlasti su, otvarajući škole, formirale i javne biblioteke i čitaonice, u to vrijeme slabo opremljene i sa skromnim brojem knjiga koje su u početku djelovale pod okriljem rukovodstava omladinskih organizacija. Kao i u drugim sreskim mjestima, u toj svojevrsnoj prosvjetiteljskoj kampanji nove vlasti, formirana je i Sreska biblioteka u Gračani. Počela je sa nešto preostalih knjiga iz Narodne biblioteke Mustafe Kamarića, za koju znamo da je funkcionisala i tokom Drugog svjetskog rata, zasigurno do polovine 1943., a možda i kasnije. Sve u svemu, rat je učinio svoje, mnoge knjige su uništene ili zagubljene, a i uslovi rada su bili sasvim drugačiji. Zabilježena su

kazivanja da je nešto «napredne» (komunističke) literature iz te biblioteke sklonjeno i sačuvano tokom rata. Poslije oslobođenja, 1945. godine, te su knjige navodno predate u priručnu biblioteku Sreskog sindikalnog vijeća, da bi kasnije bile ustupljene toj novoformiranoj Sreskoj biblioteci. Više starih knjiga sa pečatom predratne biblioteke koji se čuvaju kao rariteti u današnjoj biblioteci, daje nam za pravo da možemo govoriti o stogodišnjoj tradiciji, pa u neku ruku i o kontinuitetu djelovanja današnje gračaničke biblioteke.

Sreska biblioteka je u prvim godinama funkcionisala kao samostalna državna ustanova sa vrlo skromnim knjižnim fondom, u neadekvatnim prostorijama, vjerovatno školskim, kadrovski “nepopakovana”, pa se morala oslanjati na volonterski rad učitelja entuzijasta ili privremeno prekidati rad (kao na primjer 1947. godine) – jednom riječju tavorila je nekoliko godina, bez ikakvog napretka i jasne perspektive.

Sve do ulaska u sastav Narodnog univerziteta, 1963. godine.

ZNAČAJ OSNIVANJA GIMNAZIJE I NARODNOG UNIVERZITETA (1959.)

U kulturno-prosvjetnom razvoju Gračanice 1959. godina je bila jako berićetna, uistinu godina preokreta, historijska. Te godine osnovane su dvije nesumnjivo najznačajnije kulturno-prosvjetne institucije u novijoj istoriji grada – Gimnazija i Narodni univerzitet. Pisao sam o tome u ovom časopisu i ukazivao na mjesto i ulogu i jedne i druge institucije u razvoju

Gračanice. Podsjetio bih i na podatak objavljen takođe u ovom časopisu (autorica Mina Kujović, br. 7/2002.) da je Gračanica trebalo da dobije “svoju” gimnaziju još daleke 1914. godine, ali nažalost, taj pokušaj je propao. Nakon toga, gimnazija se ovdje morala čekati još punih 55 godina. Može se zamisliti šta bi Gračanica dobila sa otvaranjem gimnazije, 1914. godine i šta je sve izgubila što se to nije desilo.

Osim Gimnazije, formiranje Narodnog univerziteta kao profesionalne ustanove za obrazovanje odraslih i kulturu, te historijske 1959. godine, bilo je takođe od velikog značaja za kulturni i društveni preobražaj Gračanice. Dvije godine kasnije, na poticaj takozvanog “političkog faktora”, u sastav Univerziteta, pored gradskog bioskopa kao samostalne ustanove, ulazi i Narodna biblioteka koja je do tada, takođe, imala status samostalne ustanove. Sa tim integracijama Univerzitet je svoju osnovnu djelatnost (obrazovanje odraslih) u znatnoj mjeri proširio i sa kulturnim djelatnostima. S druge strane, to je za Biblioteku bio “potez” od historijskog – prelomnog značaja. Nakon integracije počela je nova faza oporavka i dinamičnog razvoja Biblioteke kao ključne ustanove kulture u ovom gradu. Od tada je kontinuirano rastao broj knjiga na njenim policama i broj čitalaca u njenim evidencijama.

KAKO JE BIBLIOTEKA DOBILA IME MUSTAFE KAMARIĆA

Vijest o tragičnoj smrti Mustafe Kamarića i njegove supruge, 6. novembra 1973.

godine, bolno je odjeknula kako u Sarajevu, tako i u njegovoj rodnoj Gračanici. O liku i djelu Mustafe Kamarića biranim riječima govorilo se na više komemoracija u Sarajevu, gdje je i ukopan. Nekoliko komemorativnih skupova održano je i u Gračanici. Prvi je Organizovao Opštinski odbor Saveza udruženja boraca Narodnooslobodilačkog rata (SUBNOR), a kasnije i Narodni univerzitet. Na nekom od tih skupova, vjerovatno u Narodnom univerzitetu, pokrenuta je inicijativa da se u znak zahvalnosti i trajnog sjećanja na Mustafu Kamarića njegovo ime dadne Narodnoj biblioteci u Gračanici. Inicijativu je negdje polovinom 1974. godine i zvanično pokrenuo Zbor radnika Narodnog univerziteta, prosljeđivši je odmah na usvajanje Skupštini opštine.

Kao mlad novinar Radio Gračanice i uposlenik Narodnog univerziteta, prisustvovao sam toj sjednici i, naravno, kao i svi ostali, za nju glasao. Tek tada sam nešto više čuo o zaslugama Mustafe Kamarića za osnivanje predratne narodne biblioteke u Gračanici. Malo se, inače, o tome znalo u lokalnoj javnosti, pogotovo u mlađoj populaciji. Okupiran mnogim svojim profesionalnim i drugim obavezama (od fakulteta do Starješinstva islamske vjerske zajednice i mnogih strukovnih udruženja), Mustafa Kamarić je prije smrti sve je rjeđe dolazio u Gračanicu. Davanje njegovog imena Biblioteci bio je dodatni argument za one koji su ispravno dokazivali da je Sreska narodna biblioteka (osnovana 1945. ili 1946. godine) bila nastavak one predratne, čiji je osnivač bio Mustafa Kamarić. Tako

se nekako u simboličkom smislu, uspostavio most između Biblioteke Mustafe Kamarića od prije rata i poslijeratne Općinske biblioteke koja se razvijala u okviru Narodnog univerziteta. Htjelo se reći da je i Gračanica bila "crvena" kao i ta njena biblioteka s obzirom da se u to vrijeme, uz uobičajena pretjerivanja, uveliko govorilo i pisalo o Narodnoj biblioteci između dva svjetska rata kao "leglu komune". Dakako, išlo je to u prilog i onima koji su predratnu Gračanicu željeli prikazati "crvenijom" nego što je bila ako je to uopće bila. Ali to je posebno pitanje na koji je odgovor pokušao dati Edin Šaković u svom prilogu "Osnivanje i djelovanje Narodne biblioteke u Gračanici" u ovom broju našeg časopisa.

"OD KOLIJEVKE, PA DO GROBA..."

Kad sam se sa nekoliko svojih drugova iz Malešića upisao u peti razred u osnovnoj školi "Mitar Trifunović Učo" (sada Druga osnovna škola), za nas je učlanjenje u gradsku biblioteku bilo još jedna školska obaveza... Kao što rekoh, za mene to bilo još jedno novo otkriće... Odmah sam se učlanio u literarnu sekciju škole, kasnije učestvovao na književnim večerima i drugim aktivnostima koje su naši nastavnici, osim škole, organizovali i u gradu u saradnji sa Bibliotekom. Nismo ništa znali o historijatu Biblioteke, niko nam o tome nije ništa govorio, niti nas je to kao đake baš toliko zanimalo. Dizali smo knjige iz programa školske lektire, a za svoju dušu najviše čitali avanturističke romane. Od dječje štampe redovno smo listali "Male novine", "Politikin zabavnik"

i "Kekec". Najtraženije knjige bile su iz Biblioteke "Lastavica" iz Sarajeva, koja je izdavala tadašnje hitove dječje knjige i đačke lektire. Najpopularniji pisci bili su nam Branko Ćopić ("Orlovi rano lete", "U svijetu leptirova i medvjeda" itd.), Mato Lovrak ("Družba Pere Kvržice", "Vlak u snijegu" i dr.), Tone Seliškar ("Družba Sinjeg Galeba») i dr. Prva bibliotekarka koju je dobro upamtila moja generacija (negdje do 1965) bila je Adela Đarmanti, starija nastavnica, uvijek stroga i stalno namrgođena. Ponekad je od nas znala tražiti da joj prepričavamo sadržaj knjige koju smo vraćali, kako bi se valjda uvjerila da li smo podignutu knjigu pročitali ili samo je malo "pronosali radi parade". Kasnije je i sama uvidjela da je to nepraktično i neodrživo, pa je od toga i odustala. Ko je pročitao, pročitao je – i nije je više bilo briga.

Iz gimnazijskih vremena (1965. do 1969.) sjećam se da su došle nove bibliotekarke: prvo Hidajeta Rešidbegović (Hitka), a kasnije Rabija Kemalović (Bija) i Ilijana Lazarević (Ana). Hidajeta se tek vratila sa studija iz Sarajeva kao prvi diplomirani bibliotekar u Gračanici i stipendista Narodnog univerziteta. Sve do odlaska u mirovinu bila je rukovodilac biblioteke i vodila odjeljenje za odrasle, dok je Ilijana, sa srednjom bibliotekarskom radila u Odjeljenju za djecu.

ŠTA SMO ČITALI KAO MATURANTI GIMNAZIJE

Kad sam bio u četvrtom razredu gimnazije (1969.) hit roman bio je "Derviš i smrt" Meše Selimovića za koji se na red

čekalo u Biblioteci, poneko od nas se više interesovao i za nobelovca Ivu Andrića, Miroslava Krležu, Mihajla Lalića, a od stranih pisaca za Marsela Prusta, Džemsa Džojasa, Zolu, Zilahija itd. Sve te knjige nalazili smo i pozajmljivali u našoj biblioteci. Valjda po sklonosti, u trećem i četvrtom razredu opredijelio sam se za izbornu nastavu “srpskohrvatski jezik i istorija”. Predmetni nastavnici bili su nam Mišo Vučeljić (srpskohrvatski) i Belkisa Spahić (istorija)–koje smo kao đaci jako cijenili i poštovali... Na izbornoj nastavi iz književnosti, od domaćih pisaca, za neko dublje proučavanje, mogli smo se, prema nastavnom programu, opredijeliti za Ivu Andrića ili Miroslava Krležu. Natpolovičnom većinom na našoj grupi “prošao” je Ivo Andrić jer je Krleža za mnoge, kako su govorili, bio pretežak.

Mene je prof. Vučeljić, uočivši valjda moju sklonost “peru i pisanju” nekako posebno izdvajao i cijenio... Kako nisam želio ni po čemu da se izdvajam u odnosu na ostale, bilo mi je nekako neprijatno kad je tu moju sklonost javno isticao pred razredom, često me opominjući da se ne izvlačim jer sam “za teže, a ne za obične zadatke” itd. Po njegovom nagovoru za diplomski rad opredijelio sam se za roman “Seobe” Miloša Crnjanskog (kao taj teži zadatak), koji je tek u našoj generaciji bio “uveden” u nastavni plan i program u četvrtom razredu gimnazije. Njegovi romani iz serije “Seobe” i pjesme (“Lirika Itake”) već su bili stigli i na police naše biblioteke. Zinuli smo od čuda kad nam je profesor na jednom predava-

nju onako usput objasnio da su do tada Crnjanskog ignorisali oni što “odlučuju šta ćemo čitati” ne zato što je loš pisac, već zato što je za vrijeme rata bio uz Kralja, a protiv Tita, drugim riječima–četnik. Kad je vidio da se čitav razred nakon tog saznanja pretvorio u upitnik, pokušao nam je razjasniti kako umjetničko djelo treba cijiniti po estetskim i umjetničkim vrijednostima, a ne nužno po biografiji, pa i životnim greškama autora. “Kontali” smo mi to i ranije – onako teoretski, ali nam je i nakon tog dodatnog objašnjenja, ipak, ostalo nejasno kako jedan četnik može biti dobar pisac. Još više smo se razočarali kad nam je profesor, da bi valjda potkrijepio svoje objašnjenje, rekao da sličnu biografiju ima i veliki pjesnik Jovan Dučić, čije smo ljubavne pjesme naprosto gutali i u nekim situacijama šaputali ih na uho svojim curama. Zato smo se svi u razredu, poslije tih saznanja, osjećali nekako prevarenim i doživjeli to kao izdaju. Jednostavno, nama nije moglo “stati u glavu” da jedan četnik može biti pjesnik.

Roman “Seobe” Miloša Crnjanskog, sam u međuvremenu pročitao u dahu i bez obzira na biografiju pisca, nisam se pokajao što sam ga uzeo za svoj maturalni rad. Po uputi profesora, skoncentrisao sam se samo na roman kao umjetničko djelo, shvativši temu kao izazov. Nešto literature o Crnjanskom već je bilo stiglo u našu biblioteku, što mi je olakšalo pisanje rada. Naravno, dobio sam odličnu ocjenu za maturalni rad i kao odlikaš završio gimnaziju. Tek kasnije sam čuo da je prof. Vučeljić isticao taj moj rad kao

primjer nekim drugim generacijama maturanata.

I kasnije, kao student na studijskoj grupi “Srpskohrvatski jezik i književnost BiH” Pedagoške akademije u Tuzli ostao sam član Biblioteke u Gračanici, gdje sam nalazio dosta literature koja mi je trebala za studij književnosti, posebno one koja je dolazila iz Sarajeva. Naravno, pozajmljivao sam knjige u našoj biblioteci i kasnije, tokom studija na Filološkom fakultetu u Beogradu.

BIBLIOTEKA I JA – KAO DIREKTOR NARODNOG UNIVERZITETA

Sticajem nekih, za mene sretnih okolnosti (o tome sam već pisao u našem časopisu), po završetku studija na Pedagoškoj akademiji, umjesto u učionici, prvi posao dobio sam 1971. godine, u Narodnom univerzitetu, prijavivši se na konkurs za novinara pripravnika u Radio stanici. Kad sam počeo raditi, dobio sam priliku da izbliza upoznam, ali i da pratim takoreći iznutra rad Biblioteke i kao novinar i kao “radni kolega”. Između ostalog, brzo sam uočio da direktor Suman, (koji je vodio tu ustanovu punih 16 godina) od svih radnih jedinica u Univerzitetu, najveću pažnju konstantno posvećuje u Biblioteci. Bio je svjestan njenog značaja u kulturnom životu grada i kao direktor znao kako se treba postaviti prema toj djelatnosti. Za njega je biblioteka u strukturi Univerziteta, kako mi je objašnjavao, bila nešto kao medaljon po kojem se čitava ustanova isticala kao nosilac kulture i kulturnog razvoja grada i opštine. Sve ostalo bilo mu je na drugom

mjestu: i obrazovanje odraslih i ideološko-političko obrazovanje i Kino i Radio-stanica – iako su donosili mnogo veće prihode od biblioteke. Primjetno je bilo da je u svim situacijama, pa i kriznim, biblioteka imala njegovu bezrezervnu podršku... Sve je bilo podređeno cilju koji je kao direktor pred sebe stavio: knjiga po glavi stanovnika. Zahvaljujući tim naporima, taj cilj je dostignut upravo kad sam došao u taj kolektiv, 1971. godine.

Sa svoje strane, ja sam kao novinar sa simpatijama pratio sve te napore, nastojeći da ih što više afirmišemo kako u samom kolektivu, tako i u široj javnosti, putem lokalnog radija i novina. Za razliku od ostalih tema (privreda, politika itd.), za mene su teme iz kulture bile prava poslastica, što bi se reklo – moj teren. Sa entuzijazmom, ali ponekad i naivno, idealistički, pisao sam da bez knjige i lijepe riječi nema ni kulture, da bez Biblioteke nema ni našeg Univerziteta, da je sramota što je Gračanica bez doma, prozivao sam odgovorne u Opštini (i Komitetu) što ne posvećuju više pažnje razvoju kulture itd. Pišući te svoje kritičke članke, ponekad sam i pretjerivao i ne sluteći da ću samo tri-četiri godine kasnije (1977), postati direktor Narodnog univerziteta i biti u prilici da sva ta svoja novinarska “pametovanja” provjerim i primijenim u praksi. U to vrijeme Narodni univerzitet je imao blizu 40 zaposlenih i bio jedan od vodećih kolektiva za obrazovanje odraslih i kulturu u Bosni i Hercegovini. Objedinjavao je nekoliko djelatnosti (radnih jedinica) od šireg društvenog značaja pa je zato i bio pod budnim okom i javnosti

i lokalne politike. Kada su me “nadležni faktori” iz te politike pozvali i ponudili mi da budem direktor Univerziteta, to jest naredbodavac ljudima koji su me samo nekoliko godina ranije prihvatili u svoje redove kao pripravnika, bio sam više nego iznenađen, s jedne strane i s druge – počašćen povjerenjem koje mi se daje, ali i suspregnut pri pomisli da me moji stariji drugovi, dojučerašnji šefovi, možda neće prihvatiti kao rukovodioca, da će opstruirati itd. Ipak, brzo sam “prelomio”, procijenivši da je to ponuda koja se ne odbija.

Iako može zazvučati neskromno, ali i danas mislim da sam tada donio ispravnu odluku i da sam se dobro snašao na toj odgovornoj funkciji kao tada najmlađi direktor na opštini, sa svega 27 godina... Uprkos početnoj suspregnutosti, ostvario sam sjajnu saradnju sa tadašnjim “asovima” u kolektivu, koji su mi po godinama mogli biti očevi, a neki čak i djedovi: Ešref Ćurić, moj bivši šef, glavni urednik Radio-stanice, Fuad Spahić, rukovodilac sektora za obrazovanje odraslih, Savo Petrović, rukovodilac Centra za selo, te nešto mlađi – Kasim Kamo Kusturica, rukovodilac Kina, Hidajeta Rešidbegović, rukovodilac Biblioteke, Miralem Ustavdić, rukovodilac Centra za ideološko obrazovanje i dr. Bilo je privilegija imati takvuiskusnu ekipu. Predvodio sam je sa velikim zadovoljstvom, ali i sa mladalačkim entuzijazmom. I pored toga što sve nije “išlo ko po loju”, rezultati ipak nisu izostajali.

PROBLEMI S PROSTOROM U NOVOM DOMA KULTURE

Prelomni događaj za razvoj kulture u Gračanici, pa i za Biblioteku bilo je otvaranje novog Doma kulture, prve faze, 1978. i druge faze 1979. godine, u okviru koje su izgrađene i prostorije za Biblioteku. Negdje krajem 1979. ili početkom 1980. Biblioteka je iz starog prostora u Osman-kapetanovoj medresi (stari dom kulture), preseljena u novi Dom kulture, u prostorije koje su namjenski bile projektovane i građene za biblioteku. Bio je to veliki događaj za sve nas u Univerzitetu, za čitaoce biblioteke posebno... Međutim, naše oduševljenje brzo će pomutiti saznanje da su knjige smještene u depo novog Doma kulture, usljed vlažnosti prostora i drugih tehničkih problema, počele propadati. Investitorima i tadašnjim općinskim rukovodiocima nije bilo pravo što smo morali zauvijek isprazniti taj depo i spriječiti dalje propadanje knjiga, drugim riječima pokazati da je neko negdje oko projektovanja i izvođenja radova na tom dijelu Doma kulture debelo pogriješio. Ja sam kao direktor donio odluku i naredio da se taj depo hitno isprazni i da se sve knjige podignu u druge prostore. U tadašnjem općinskom rukovodstvu uglavnom su me za to kritikovali, govoreći da je trebalo još pričekati, riješiti problem na drugi neki način, rijetki su me podržavali... Knjige smo premjestili, a ja sam pretrpio kritike zbog samovolje... Uglavnom, nisu me smijenili... (o tome opširnije u članku “Likovi zavičaja: Fikret Konjić...” u ovom broju Časopisa)

KAKO JE TEKLA AKCIJA “KNJIGA U GLAVU STANOVNIKA”?

Premda sam po prirodi svog interesovanja kao i po školskoj spremi (jezik i književnost) bio kontinuirano vezan za knjigu i uz knjigu, samim tim i za biblioteku, tek na poziciji direktora Narodnog univerziteta shvatio sam koliko je Biblioteka bila važna u kulturnom životu Gračanice. Iako je moj zadatak bio da podjednako podržavam razvoj i napredak svih dijelova Narodnog univerziteta (kroz sve radne jedinice), ja sam ipak, što se tiče Biblioteke, slijedio pravac kojeg se čvrsto držao i moj prethodnik Nesib Suman. Sve djelatnosti tadašnjeg Univerziteta bile su mi važne, ali je biblioteka uvijek bila na prvom mjestu. To je u potpunosti razumjela i tadašnja šefica biblioteke, gospođa Hidajeta Rešidbegović, koja mi je pomagala da provedem sve svoje planove “glede” biblioteke. Kako je do 1971. godine bio postignut cilj “knjiga po glavi stanovnika”, sada je bio na redu cilj koji samo kolokvijalno zvali “knjiga u glavu stanovnika”. Zapravo, to je bio dugoročan zadatak koji je u praksi značio stalno obnavljanje knjižnog fonda i kontinuirano povećavanje broja čitalaca, te “popravka” njihove strukture kao i povećanje broja pročitanih knjiga. Sve je, meni bilo jasno, samo se postavljalo pitanje kako postići te ciljeve ili se bar njima približiti. Osim spremnosti i dobre volje nas zaposlenih u Narodnom univerzitetu i Biblioteci, trebala su i novčana sredstva, kojih, kao i danas nikad nije bilo dovoljno za kulturu.

KAKO SU SE “NAMICALE” PARE ZA NABAVKU KNJIGA

Primarna zadaća direktora kako sam je ja tada razumijevao (a i danas tako mislim) uvijek je bila da obezbijedi (“namakne”) novac za realizaciju najvažnijih ciljeva preduzeća ili ustanove ili da ode sa funkcije ako to nije bio u stanju. Iako oko toga nisam imao gotovo nikakvog iskustva, ipak sam što se tiče Biblioteke, riješio problem obezbjeđenja novčanih sredstava za obnovu knjižnog fonda.

Ukratko, rješavanje pitanja “nabavke para” za nabavku knjiga osmislio sam na takozvanoj samoupravnoj osnovi i kroz tada popularan “institut” samoupravnog sporazumijevanja i društvenog dogovaranja. Kao i ostale biblioteke u Bosni i Hercegovini i naša je povlačila izvjesna sredstva za nabavku knjiga iz Fonda “Ivo Andrić”. Kao što je poznato, veliki pisac je osnovao taj fond finansijskim sredstvima od svoje Nobelove nagrade. Pojedinačni iznos koji se mogao dobiti iz tog fonda, po kriterijima Fonda zavisio je od visine vlastitog učešća svake biblioteke. Drugim riječima, dobijalo se onoliko sredstava, koliko je iznosilo vlastito učešće biblioteke. Tako su se sredstva svake biblioteke namijenjena za jačanje knjižnog fonda mogla uduplati. Interes svake biblioteke bio je da obezbijedi što veće vlastito učešće.

Gledajući završne račune Univerziteta iz prethodnih godina, uvjerio sam se da su sredstva za obnavljanje knjižnog fonda koja su dodjeljivana Biblioteci iz Budžeta općine ili Samoupravne interesne zajednice (fonda) za kulturu bila jako

mala i ograničena. Samim tim “povlačili” su se zanemarljivi iznosi sredstava iz spomenutog fonda. Ni ja nisam uspijevao “izmoliti” veća budžetska ili “sizovska” sredstva za te namjene. Kada sam zaključio da od tog moljakanja nema ništa (kome je bilo do knjige?) osmislio sam drugi plan: pokušati prikupiti sredstva za knjige putem udruživanja na principima samoupravnog sporazumijevanja i dogovaranja – znajući da je to i politički profitabilno (afirmacija samoupravljanja). U tom cilju, obratio sam se na nekoliko adresa za koje sam procijenio da će pokazati minimalno razumijevanje za tu našu akciju. Sjećam se da sam u prvom redu “tipovao” na Opštinski komitet Saveza komunista i Opštinsko vijeće Saveza sindikata, koji nisu znali šta će sa parama od članarine. Zatražio sam podršku i od Skupštine opštine Gračanica (ne iz Budžeta, već sa stavke iz koje se finansira rad Skupštine), kao i od zajedničkih službi i skupština nekoliko samoupravnih interesnih zajednica (fondova) na opštini. Kad su u usmenim razgovorima njihovi predstavnici pristali da nam daju podršku, sačinio sam samoupravni sporazum, koji je, ustvari, bio jedan zajednički ugovor sa pravima i obavezama potpisnika: da izdvajaju prethodno dogovorene i naznačene iznose sredstava i da ih jednom godišnje prebacuju na žiro račun Narodnog univerziteta, koji je bio obavezan da prikupljena sredstva namjenski utroši i da to na propisan način dokumentuje i opravda.

Ne sjećam se koliko je sredstava u narednim godinama po tom osnovu dola-

zilo na žiro račun Univerziteta, a zatim “uduplavano” kroz Fond “Ivo Andrić”, ali znam da smo u tih nekoliko godina nabavili na hiljade novih knjiga, posebno lektire i tako znatno povećali knjižni fond. Sjećam se da su u nekim slučajevima knjige sa sajмова dopremane u biblioteku bikvalno kamionima. Nije čudo što smo na tim sajmovima imali zapažen rejting kao kupci.

BIBLIOBUS KAO “VOZAJUĆA” BIBLIOTEKA NEKAD–NESTVARNA PRIČA DANAS

Drugi cilj Biblioteke – povećanje broja čitalaca i poboljšanje njihove socijalne strukture nastojali smo postići daljim otvaranjem područnih (terenskih) biblioteka po većim naseljima i po brojčano većim preduzećima. Međutim, da bismo knjigu (i biblioteku) što više približili selu, predložio sam Zboru radnika da veći dio sredstava iz ostatka dohotka (takozvanog viška) po prvom završnom računu Narodnog univerziteta (nakon mog dolaska za direktora), umjesto u povišice plata, izdvojimo za nabavku i opremanje jednog mini autobusa za dopremanje knjiga do čitaoca koji smo nazvali bibliobus. Jest da je bilo malo i gundanja u “opoziciji”, ali se prijedlog direktora “morao” prihvatiti. Kad je to vozilo stiglo, prvo smo malo “nazdravili” i u sljedećih nekoliko dana preuredili ga iznutra, pričvrstili police sa knjigama i napravili “red vožnje” po kojem je “naš bibliobus” svakodnevno razvozio knjige od sela do sela. U tačno određeno vrijeme dolazio bi na određeno mjesto

(našu “bibliobusku” stanicu), gdje su ga čekali čitaoci da vrate pročitani i podignu drugu knjigu. Koliko znam, bio je to treći po redu bibliobus u Bosni i Hercegovini, a po nekima i prvi. Prvi vozač našeg bibliobusa bio je bibliotekar Omer Hadžić, kojeg će nešto kasnije na bibliobusu zamijeniti Fikret Konjić Učo.

Naša “hodajuća”, odnosno “vozajuća” biblioteka teško je zamisliva današnjoj generaciji.

Nestvarna priča, danas potpuno u nivou simbolike.

EPILOG

Mjere i aktivnosti koje smo poduzimali na jačanju knjižnog fonda i povećanju broja čitalaca kao dva strateška zadatka svake biblioteke vrlo brzo su počele donositi fascinante rezultate. Konkretnije još za moga mandata direktora Narodnog univerziteta, u centralnom odjeljenju Biblioteke u Gračanici dostigli smo i premašili magičnu cifru od 5.000 registrovanih čitalaca, a računajući bibliobus i terenske biblioteke taj broj se kretao između 6,5 i 7 hiljada imena. Bio je to, definitivno najbolji učinak u historiji gračaničke biblioteke. To potvrđuju i godišnji izvještaji o radu Narodnog univerziteta koji se redovno dostavljaju na razmatranje i ocjenu Skupštini opštine kao osnivaču. Ne mogu biti toliko skroman pa ne reći da sam ponosan što sam u jednom vremenu uspio dovesti našu biblioteku do njenog historijskog vrhunca. I poslije svog odlaska iz tog kolektiva, ja sam i dalje ostao u toj priči, pratio izbliza rad Bi-

blioteke i kao čitalac radovao se svakom njenom uspjehu.

Iz današnje perspektive gledano, znam, bilo je to neko bolje vrijeme za Biblioteku u kojem se knjiga mnogo više cijnila nego danas. Objektivno, imala je tada mnogo slabiju konkurenciju. Prvi znaci krize i opadanja broja čitalaca u gračaničkoj biblioteci osjetili su se još 1989. godine. Vrijeme rata (1992. – 1995.), ostavilo je svoje tragove i ožiljke posvuda, pa i u «životopisu» biblioteke... Srećom, u dobroj mjeri očuvan je knjižni fond, kadrovi, prostor... I u tom vremenu-nevremenu, kako se sjećaju bibliotekari, puno se čitalo, doduše ne kao ranije, ali se ipak, čitalo. Međutim, poslije “izbijanja mira”, a naročito poslije 2000-te godine, uslijedio je dramatičan pad interesa za Biblioteku i kontinuirano smanjivanje broja čitalaca. Podaci su, nažalost, neumoljivi i poražavajući za svakoga koji zna šta je knjiga, a naročito za onoga ko je aktivno učestvovao u stvaranju te Biblioteke i njenog imidža. Po podacima iz Izvještaja o radu Bosanskog kulturnog centra za 2023. godinu, broj registrovanih čitalaca u oba odjeljenja Biblioteke spao je ispod kritičnih 500. To je za 3,5 puta manje u odnosu na sada već daleku 1960. godinu, kada je uz intervenciju vlasti (čitaj: komiteta) Biblioteka počinjala takoreći od nule, to je čak za 10 puta manje u odnosu na “zlatno doba” (1975. -1980. godine) kada je biblioteka ostvarivala rekorde. Analogno tome vjerovatno je došlo do drastičnog pada i drugih temeljnih parametara za jednu biblioteku: broj pročitanih i nabavljenih knjiga, broj posjeta biblioteci itd.

Iako pri ovakvim komparacijama treba biti oprezan i imati u vidu da je u ovim vremenima prisutna opća kriza knjige i čitanja, ipak navodi na razmišljanje i zabrinjava činjenica da u bibliotekama istog ranga u susjednim gradovima približno iste veličine kao što je Lukavac, Gradačac, a posebno Tešanj nije došlo do tako drastičnih padova kao u Gračanici. Dok je u Gračanici broj čitalaca spao ispod 500, u navedenim mjestima kreće se u prosjeku oko 2.000.

Još gore je što do sada niko nije ni zapazio, niti je analizirao uzroke i posljedice tako negativnih trendova u Gračanici. Po svemu sudeći, nikoga se to i ne dotiče. Premda bi se ovim povodom moglo još štošta reći, to ipak ne bi moglo stati ispod naslova ovog teksta koji i sa ovim izlazi iz okvira memoaristike. Puno

je pozvanijih od potpisnika ovih redova da se time ozbiljno pozabave. Hoće li sve ovo doprijeti do njihovih ušiju, nismo sigurni. Ali to je već za neku drugu priču.

Ovu našu završavamo dajući punu podršku naporima sadašnje šefice Narodne biblioteke, gospođe Senade Letić, koja od samog preuzimanja te dužnosti (od prije nekoliko godina) pokušava zaustaviti sve te negativne trendove kako bi Biblioteka sačuvala svoje mjesto u kulturnom životu Gračanice. Nažalost, ostala je u tome potpuno usamljena i bez podrške mnogo pozvanijih od nas iz Redakcije ovog časopisa. Mi je ipak ohrabrujemo da istraje u svojim naporima.

Zato neka ovo bude posljednji apel i prozivka nadležnih da napokon nešto poduzmu i zaustave dalju marginalizaciju te ustanove.

SUMMARY

THE LIBRARY AND ME: A FEW MEMOIR NOTES ON THE 100TH ANNIVERSARY OF THE PEOPLE'S LIBRARY IN GRAČANICA

On the occasion of the 100th anniversary of the People's Library, the author describes his decades-long connection to this institution (over 60 years), starting from his first membership in the library in the fifth grade of elementary school (1961) to his first employment at the People's University and later his election as the director of the institution, which included (and still includes today) the People's Library (1978–1982). In recounting his memories, the author sheds light on the work and development of the Library during the 1970s and 1980s from his perspective. Among other things, he shares details about how, as director, he addressed significant issues facing the Library, such as securing funds for the renewal of the book collection (on a so-called self-management basis), allocating funds from the institution's final account for the purchase of a bibliobus to bring books closer to rural readers, and rescuing books from a damp storage area in the new Cultural Center, among other initiatives. Along the way, he also provides extensive digressions about his student and school life, including what he read and what he prepared for his graduation thesis. He reflects on the "golden" generation of Mustafa Kamarić and recalls the significance of establishing the Gymnasium and the People's University (1959) for the local community.

UPRAVI OPŠTINSKE NARODNE BIBLIOTEKE U GRAČANICI

Godine 1961 objavio sam članak o Narodnoj biblioteci u Gračanici. Članak je objavljen u časopisu "BIBLIOTEKAR" Broj 4/1961, Društva bibliotekara SR Srbije u Beogradu.

Objavljeni članak, u vidu separata, šaljem Upravi Narodne biblioteke u Gračanici na upotrebu, ukoliko isti do sede nije imala.

Ovo ranije nisam poslao zbog toga što se separat bio zagubio u arhivi biblioteke u kojoj radim.

Uz drugerski pozdrav.

Sarajevo, 27. juna 1969.g.

/Esad Berberović/
biblioteker Radio televizije Sarajevo

U ovoj komuni ostvarilo se ono što priželjkuju mnoge druge - da na svakog stanovnika dođe više nego jedna knjiga ♦ Među čitaocima sve više radnika i zemljoradnika

POLA VIJEKA GRAČANIČKE BIBLIOTEKE

Gračanica, oktobra
Narodna biblioteka »Dr Mustafa Kamarić« u Gračanici proslaviće do kraja godine pedesetogodišnjicu postojanja. Pomiran je Odbor za proslavu ovog značajnog jubileja najstarije kulturne ustanove u gradu, koja je nastala prije pedeset ljeta zahvaljujući inicijativi nekoliko građana, među kojima je bio i Mustafa Kamarić čije ime biblioteka danas nosi. Grupa građana sakupila je oko 2.000 knjiga i taj knjižni fond stalno je rastao.

Sada biblioteka ima 50.000 knjiga i 7.500 čitalaca, koji su u prošloj godini pročitali preko 90.000 djela domaćih i stranih pisaca. Među članovima najviše je, naravno, đaka, ali raduje podatak da se oko 1.000 radnika i 500 zemljoradnika nalazi na spisku redovnih čitalaca. To je postignuto zahvaljujući to me što u svakom seču ove komune postoje pokretne biblioteke, a praktikuje se i izdavanje knjiga u nekim radnim organizacijama koje su udaljenije od grada. Ta praksa će se i dalje nastaviti tako da će čitalaca biti još više, a i fond knjiga, će rasti jer je Skupština opštine odlučila da daje 80.000 đrnara godišnje za nabavku knjiga. Važno je napomenuti da u ovoj komuni, koja ima oko 46.000 žitelja na svakog stanovnika dođe više nego jedna knjiga, što je izvanredan prosjek.

I, kada dođe dan velikog jubileja ove kulturne ustanove, neko će sigurno pomenuti ove podatke koje nam je dao Nesib Suman, direktor Narodnog univerziteta u Gračanici, da je u biblioteci od njenog osnivanja radilo i kulturno-umjetničko društvo sa dramskom, folklornom, horskom i muzičkom sekcijom; u njoj je 1931. godine osnovana i čitaonica, koja je imala prvi radio-prijemnik u Gračanici a sedam godina kasnije i bioskop; i, u njoj je 1941. godine stvorena partijska organizacija, čiji su članovi bili i članovi biblioteke.

Slobodan PUHALO

Pismo Esada Berberovića, autora prvog rada o historijatu Narodne biblioteke u Gračanici.

Članak iz sarajevskog "Oslobođenja" (god. XXXI, br. 9473, 17. 10. 1974., str. 7) u povodu 50. godišnjice osnivanja Narodne biblioteke (pod utjecajem članka E. Berberovića, prihvaćena je 1924. godina kao godina osnivanja Narodne biblioteke - iako, po svojoj prilici, pogrešno)

Reportaža o
biblioteci iz 1970.
godine

SIN
BROJ 1576 - 24. III 1979.

* KULTURNA HRONIKA *

IZ RADA NARODNE BIBLIOTEKE »DR MUSTAFA KAMARIĆ« U GRACANICI

Knjiga bliža čitaocu

Narodna biblioteka »Dr Mustafa Kamarić« u sklopu koje se nalaze odjeljenja za odrasle, dječije odjeljenje, dva područna odjeljenja u mjesnim zajednicama Bosansko Petrovo Selo i Kakmaž- te pet odjeljenja u osnovnim organizacijama udruženog rada i pokretna biblioteka, odnosno bibliobus, raspolaže bogatim knjižnim fondom sa oko 53.000 knjiga.

Ukupno je prema podacima iz prošle godine u ovu biblioteku učlanjeno 690 čitalaca, ili 13 odsto u odnosu na cjelokupno stanovništvo naše opštine što je za 4 odsto više u odnosu na republički prosjek. Rast knjižnog fonda osjetno je povećan naročito prošle godine, kada je udružnim sredstvima putem Samopularnog sporazuma samouprav-

nih interesnih zajednica, društveno-političkih organizacija i Narodnog univerziteta u čijem sastavu posluje ova biblioteka, riješen problem finansiranja nabavke knjiga. Tako je u 1979. godine nabavljeno 3500 knjiga, čime je obogaćen knjižni fond.

Prema evidenciji koja se vodi u kartoteci ove biblioteke, najviše učlanjenih čitalaca su učlanili, zatim radnici iz neposredne proizvodnje, a u posljednje vrijeme sve veći broj čitalaca su poljoprivredni proizvođači. Zaposleni u Narodnoj biblioteci »Dr Mustafa Kamarić« velike napore čine na približavanju knjige svojim čitaocima. Pored područnih odjeljenja u mjesnim zaje-

dnicama i punktova u osnovnim organizacijama udruženog rada, pokretna biblioteka putem bibliobusa stiže u 20 mjesnih zajednica u kojoj preko 2000 čitalaca ima na raspolaganju preko 3500 knjiga za sve strukture čitalaca. Ove godine planirano je da se otvori još jedno područno odjeljenje u Mjesnoj zajednici Lukavica u prostorijama novosagrađenog Doma kulture.

Biblioteka je završetkom druge faze Doma kulture u Gračanici dobila nove funkcionalne prostorije za smještaj knjiga i čitaonica čime će se stvoriti optimalni uslovi rada ove kulturne institucije.

GRACANICA: PUTUJUĆA BIBLIOTEKA: Posljednjih godina Narodna biblioteka »Dr Mustafa Kamarić« iz Gračanice čini značajne napore da knjigu približi žiteljima seoskih mjesnih zajednica. U nekoliko mjesnih zajednica postoje mini biblioteke. Od prošle godine ljubitelji knjige sa sela su u još povoljnijem položaju. Biblioteka je nabavila kombi i preuredila ga u pokretnu biblioteku. Popularni bibliobus svake sedmice po jednom navratu u ponedjeljak mjesnih zajednica da čitaocima ponudi novu knjigu. Za samo nekoliko mjeseci ova putujuća biblioteka stekla je oko 2.000 stalnih čitalaca. Prema riječima bibliotekara i vozača bibliobusa Omera Hadžića, u ovoj godini planiran je znatan porast broja čitalaca s obzirom da će bibliobus stići u još nekoliko mjesnih zajednica koje nisu bile u prilici da koriste njegove usluge.

Tekst i snimak: Milan ANDRIĆ

O Biblioteci 1979. godina - na stranicama gračaničkog "Delegatskog biltena"

Reportaža iz "Delegatskog biltena" (1981.)

OBILJEŽAVANJE AKCIJE »MJESEC DANA KNJIGE« U NARODNOJ BIBLIOTECI »DR MUSTAFA KAMARIĆ« U GRACANICI

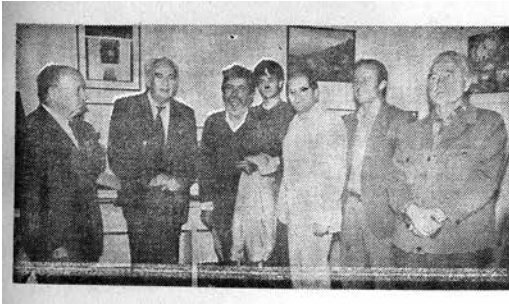
Knjiga sve bliža čitaocu

Narodna biblioteka »Dr Mustafa Kamarić« raspolaže sa 56 hiljada knjiga, 7100 čitalaca u Biblioteci, u gradu i punktovima u organizacijama udruženog rada: Jadrina, »Stamparija«, »OLIMPE« »Feringe« i »Fortuna«, te u mjesnim zajednicama »Lukavica« i B. S. Selo. Pored ovoga, u sve mjesne zajednice prema utvrđenom rasporedu stiže pokretna biblioteka — bibliobus. Biblioteka se nalazi u sastavu OOUR-a »Kulturne djelatnosti« i zapošljava pet radnika. To bi eta bilo najkraće rečeno o Narod-

noj biblioteci »Dr Mustafa Kamarić« iz Gračanice. Na pitanje kako izgleda program obilježavanja akcije »Mjesec dana knjige«, Hidajeta Residbegović rekla nam je:

— U ovom Domu kulture u Gračanici, organizacijama i mjesnim zajednicama u toku ovog mjeseca organizovaćemo izložbe knjiga, uz prikaze novih djela, na kojima će nastupiti i pisci — amateri, članovi Književnog kluba Doma kulture. Razgovaraćemo sa čitaocima, kako bismo ocijenili doprinosu aktivnost biblioteke. Nastavićemo sa akcijom pri-

kupljanja knjiga od građana, a do sada smo ove godine prikupili oko stotinu knjiga. Stalno čitamo, a u ovom mjesecu zamolimo čitaoce koji nisu vratili prošlane knjige, da to odmah učine, kako bi i drugi imali priliku da ih uzmu na čitanje. Posjetićemo i sajam knjiga u Beogradu, kaže drugarica Residbegović. Rećimo na kraju, da je u OOUR »Kulturne djelatnosti« nedavno nabavljeno novo vozilo — bibliobus i ono stiže i u najudaljenije mjesne zajednice grada naše opštine.

Sa jedne od brojnih manifestacija organiziranih u Narodnoj biblioteci "Dr. Mustafa Kamarić" s početka 1980-tih

MJESEC KNJIGE

SIJARIĆ I DŽUMHUR U GRAČANICI

U okviru manifestacije »Mjesec knjige« u Gračanici su bježila dva istaknuta jugoslavenska književnika Camil Sijarić i Zuko Džumhur.

Ljubiteljima književne riječi Sijarić je predstavio svoju knjigu »Oslobođen! Jasenovac«, a Zuko Džumhur knjigu »Putovanje bijelom ladom«.

Camil Sijarić je ispričao posjetiocima, jednu divnu poenu priču o koristenosti knjige, a Zuko Džumhur je govorio o svom posljednjem susretu sa Ivom Andrićem.

Nakon književnog susreta, gosti su razgledali okopante u zavičajnoj zbirci i slike Mehmeda Bajrića, akademskog slikara.

D. K.

NARODNA BIBLIOTEKA »DR MUSTAFA KAMARIĆ«

ŠEST DECENIJA BIBLIOTEKE

Narodna biblioteka u Gračanici, kao radna jedinica djeluje u sastavu OOUR-a za kulturne djelatnosti, odnosno RO Narodni univerzitet. Sa dva odjeljenja, za djecu i odrasle, smještena je u odgovarajuće prostorne uslove Doma kulture, zajedno sa čitaoničkim prostorima (dva) koji su snabdjeveni sa oko 25 raznih časopisa i dnevnih listova.

Knjižni fond Biblioteke broji preko 60.000 knjiga. Broj učlanjenih čitalaca u 1983. godini bio je oko 7.800, a broj pročitanih knjiga preko 78.000 koje su date na čitanje, a u čitaonicama broj pročitanih knjiga i ostale literature oko 5.500.

Aktivnost bibliotečke djelatnosti osim rada matične biblioteke, ogleda se kroz rad pokretnih biblioteka — bibliobus i područnih odjeljenja u mjesnim zajednicama i organizacijama udruženog rada opštine Gračanica.

Bibliotečka djelatnost je mnogo intenzivnija i rasirenija u mjesnim zajednicama, nego u organizacijama udruženog rada, jer je veći broj mjesnih zajednica pokriven bibliotečkom

mrežom od OOUR-a.

— U tri mjesne zajednice rade tri stalna bibliotečka odjeljenja,

— preko 20 mjesnih zajednica obuhvata bibliobus svojim radom,

— u pet organizacija udruženog rada radi pet stalnih bibliotečkih odjeljenja.

Od 1978. godine uveden je novi vid rada na terenu putem BIBLIOBUSA i približavanje knjige do čitaoca i u najudaljenijem selu. Knjižni fond bibliobusa povećavao se iz godine u godinu, tako da danas ima oko 7.000 knjiga, istina zahvaljujući posebnom kapacitetu kombi vozila, koji je nedavno nov nabavljen.

Bibliobus radi po ustaljenom programu rada i tačno utvrđenim radnim vremenom i danom u svakoj mjesnoj zajednici.

Prednost rada bibliobusa je što fond knjiga kruži u više mjesnih zajednica, nad stalnim punktovima koji su vezani za jednu mjesnu zajednicu, sa jednim knjižnim fondom.

U pet odjeljenja organizacija udruženog rada učlanjeno je preko 190 radnika koji pročitaju preko 1.200 knjiga u toku jedne godine.

Broj učlanjenih radnika u biblioteci je oko 1.000, što na ukupan broj članstva iznosi oko 14%, a najviše se čita beletristika, dokumentarna (istorijska) i marksistička literatura, a zatim usko stručna literatura prema vrsti poslova i kvalifikacionom stupnju radnika iz udruženog rada, dok je broj učlanjenih radnika iz neposredne proizvodnje u biblioteci oko 600 što na ukupan broj učlanjenih iznosi 9%.

Hidajeta REŠIDBEGOVIĆ

Београдски Муниципални Концерт

PROGRAM
MANIFESTACIJE »UZ MIRIS GRAČANIČKIH LIPA '91«

— 22. JUNA U 6 SATI JUTARNJI PROGRAM RADIO GRAČANICE, RADIO OTVARANJE I MEDIJSKA PROMOCIJA MANIFESTACIJE

— 22. JUNA U 20 SATI POZORIŠNA PREDSTAVA »KAKO UBITI SUPRUGA« — POZORIŠTE MLADIH SARAJEVO

— 26. JUNA U 20 SATI KNJIŽEVNI SUSRETI SA IZETOM SARAJLIĆEM, MARKOM VEŠOVIĆEM I ZAVIČAJNIM PISCIMA UZ PRIGODNU IZLOŽBU KNJIGA

— 22—29. JUNA PRODAJNA IZLOŽBA MALE PRIVREDE

— 22—28. JUNA SMOTRA KULTURNIH DRUŠTAVA: KULTURNOG DRUŠTVA MUSLIMANA »PREPOROD«, KULTURNO-PROSVJETNOG DRUŠTVA »PROSVJETA« I DRUGIH KUD-ova

— 22—29. JUNA IZLOŽBA AKADEMSKIH SLIKARA OMERVIČA I BAJRIČA

— VEĆE — TRIBINA (U PERIODU OD 22—29. JUNA) KULTURNOG DRUŠTVA MUSLIMANA »PREPOROD« I KULTURNO-PROSVJETNOG DRUŠTVA »PROSVJETA«

— 22—28. JUNA DOMAĆI FILM »ČARUGA«

— 22—29. JUNA SPORTSKE MANIFESTACIJE NA IGRALIŠTU MALIH SPORTOVA PO PROGRAMU SOFK-e

— 29. JUNA (SUBOTA) U 20 SATI PREMIJERA KRA TKOMETRAŽNOG FILMA »PRVI KORAK« AUTORA MILOŠA BABIĆA IZ GRAČANICE I ZATVARANJE MANIFESTACIJE

DNEVNI PROGRAM
26. juna 1991. godine — dnevni program:

— 18,30 sati — Izložba knjiga »TRADICIJA, NOVA SLOVA, NOVE KNJIGE«;

— 18,30 sati — FOLKLORNI KONCERT »JUGOSLAVIJA«, realizator Srpsko prosvjetno kulturno društvo »Prosvjeta«;

— 20,00 sati — susret sa književnicima:

- Izetom Sarajlićem,
- Markom Vešovićem, i zavičajnim piscima:
- Tajibom Omerdićem, profesorom,
- Obradom Damjanovićem,
- Hajrijom Bećirovićem,
- Mevludinom Spahićem i
- Nijazom Omerovićem — akademskim slikarom

Wesley

Trasa Huga

19 28 / 0 91

Marko Vešović

Autogram od pjesnika i književnika Marka Vešovića - sa manifestacije "Uz miris gračaničkih lipa" (od 22. do 29. juna 1991. godine)

Biblioteka i ja - Omer Hamzić

Divan gest prof. dr. Omera Hamzića

Biblioteci poklonio 1.500 knjiga

Gračanlija Hamzić autor je više od 14 knjiga, brojnih stručnih radova i čak 56 brojeva „Gračaničkog glasnika“

Gračanlija prof. dr. Omer Hamzić, autor više od 14 knjiga, brojnih stručnih radova i čak 56 brojeva „Gračaničkog glasnika“, u četvrtak je Narodnoj biblioteci „Dr. Mustafa Kamarić“, koja se nalazi u sastavu JU BKC, poklonio više od 1.500 knjiga iz svoje kućne biblioteke.

- Mi smo drugog dana nakon lijepog gesta uvaženog prof. dr. Hamzića već krenuli na razvrstavanje i stručnu obradu poklonjenih knjiga. Ovaj poklon tim nam je draži što Omer nije zaboravio ustanovu i svoje prvo zaposlenje kao novinar, a kasnije i direktor. Dio poklonjenih knjiga svoje mjesto će naći i u Zavičajnoj biblioteci, čije smo prostore uredili - kaže Senada Letić, rukovoditeljica biblioteke u Gračanici.

H. Č.

Letić i Hamzić s poklonjenim knjigama

Donacija knjiga Biblioteci, Avaz, 16. 3. 2024.

Senada Letić, rukovodilac biblioteke danas